

PROPOSTES PER A UNA TRANSICIÓ ECONÒMICA I ECO-SOCIAL QUE POSI AL CENTRE LA VIDA I LA PERSONA

L'actual sistema capitalista globalitzat que dirigeix l'economia, la política i les relacions socials a tot el món està exhaustint les matèries primeres del planeta amb el seu extractivisme i la seva explotació sense límits dels recursos naturals, al mateix temps que genera la misèria de grans capes de la població estenent la pobresa i la desigualtat arreu del món.

Des de fa dècades, moltes veus autoritzades de la comunitat científica mundial, començant per Donella Meadows (1972) i acabant pel sisè informe del IPCC (Grup Intergovernamental d'Especialistes sobre el Canvi Climàtic) publicat entre 2021 i 2022, coincideixen en manifestar que **el sistema capitalista és incompatible amb la vida al planeta.**

Fins i tot les Nacions Unides, al seu informe de l'any 2022 sobre els objectius per a la sostenibilitat global (ODS), han denunciat que les diverses crisis estan posant en greu risc l'assoliment dels objectius de la seva Agenda 2030 així com la humanitat mateixa. La confluència de crisis (Covid-19, canvi climàtic, guerres...) està provocant grans impactes en l'alimentació i la nutrició, en la salut, en l'educació, en el medi ambient, en la pau i la seguretat, afectant tots els objectius de sostenibilitat.

Aquest abús en l'extracció i en el consum dels combustibles fòssils i l'emissió gegantina de gasos d'efecte hivernacle han provocat l'escalfament global del planeta i, com a conseqüència, la modificació dels cicles climàtics i l'alteració de la temperatura i de l'equilibri natural.

Des de diferents fòrums, estatals i internacionals, s'està plantejant que l'actual model de producció, de distribució i de consum s'ha d'acabar; que s'ha d'optar per decreixer o serà la humanitat la que desapareixerà irremeiablement. Ens hem de replantejar què produïm i què consumim, com ho fem i en quina quantitat.

El creixement econòmic que se'ns presenta únicament fa referència a variables monetàries macroeconòmiques. **El PIB només quantifica el valor monetari** d'allò que s'ha produït en un temps determinat sense considerar el desigual repartiment de la riquesa ni els greus problemes mediambientals associats.

Aquest creixement econòmic així considerat **no és un creixement en qualitat de vida** ni en millora del medi ambient, ni és garantia d'uns serveis públics de qualitat. Cal treure del nostre imaginari el PIB com a indicador vàlid i identificar-ne d'altres realment vinculats al benestar dels pobles i de les persones, així com a la sostenibilitat del planeta.

I en aquest sentit no podem deixar d'expressar el nostre **total rebuig a totes les guerres**, provocades en la majoria dels casos per una boja ambició imperialista, i denunciar les perverses justificacions de l'OTAN per ampliar el seu domini entre els països d'occident i continuar alimentant així la indústria armamentística.

De la mateixa manera, ens hem de qüestionar el rumb d'aquesta Europa dels mercaders que permet que la seva legislació, dictada pels lobbies i pels grups de poder com és el cas de la **Directiva Bolkestein**, serveixi als interessos de les grans corporacions abans que als interessos socials quan aquells entren en col·lisió amb iniciatives públiques. **Erradicar aquesta directiva és una necessitat peremptòria.**

A més a més, el capital acumulat en mans dels Fons d'Inversió, en particular els anomenats "Fons Voltors", dedicats a l'especulació, ha crescut tant que s'escapa al control dels representants de la ciutadania i dels Estats. Es fa necessari **posar límits al mercat financer** impedint que s'especuli amb el que són bens necessaris per a la vida (alimentació, habitatge, ...) i, especialment, **abolir els paradisos fiscals** on es refugien per provocar així el *dumping* fiscal que utilitzen també per augmentar els seus beneficis a compte dels ingressos públics.

L'Estat ha de blindar els serveis públics essencials per a la vida lluny de la seva mercantilització i de la seva hipotètica rendibilitat econòmica. Per tot això, a més d'una ferma voluntat política, **considerem necessària la recuperació de la sobirania monetària** sense la qual quedem en mans dels creditors del món.

Allò que la gran majoria de les persones necessitem és viure dignament i el desenvolupament que necessitem passa per disminuir el consum, per **decréixer en l'esfera material de l'economia**: produir menys, consumir menys, generar menys residus i viure millor.

Es fa imprescindible **recuperar la proximitat** tant del que consumim com de les relacions personals i acabar amb la distància social que tant dolorosament hem viscut tot aquest llarg temps de pandèmia. Hem d'alliberar-nos de la por inoculada a les nostres consciències. Hem de reivindicar i reapropiar-nos de l'espai públic, de les places, dels carrers, dels barris, de la comunitat. Hem de viure d'una altra manera **posant les cures i la vida al centre** des del reconeixement de la dignitat de totes les persones.

Tampoc volem que aquesta nova manera de viure passi per un altre tipus de distància a la qual ens han arrossegat a través de la digitalització i de les noves tecnologies de la comunicació, especialment les que fan referència a la relació dels ciutadans amb l'Administració pública o amb diferents institucions oficials i no oficials, on **la bretxa digital comporta greus problemes** per una gran part de la població, a més de la **deshumanització, la indefensió i el desempar** que genera.

L'actual projecte de digitalització de tots els processos econòmic-socials obre la porta vers un nou règim ciber-totalitari de control, vigilància i manipulació, d'estil "transhumanista" i això és completament incompatible amb una veritable transformació soci-ecològica que garanteixi la supervivència de l'espècie humana.

Més digitalització implica més consum energètic, milions de dispositius nous, una major petjada ecològica i un neo-colonialisme extractivista, que incrementa encara més la injustícia socio-ecològica i climàtica ja existent.

A l'àmbit de l'educació, hem de defugir de la progressiva burocratització i censura ideològica a la que es veu cada vegada més abocada, segons una pretesa objectivitat que en realitat pretén reproduir el sistema vigent.

També és necessari **potenciar la Universitat com a centre de docència, de coneixement, de debat i d'innovació amb l'esperit crític** que sempre l'havia caracteritzat. Cal incentivar una investigació científica i de qualitat, lliure de pressions econòmiques privades i d'interessos empresarials.

Viure d'una altra manera passa també per **acabar amb el patriarcat**, sistema de poder que pretén perpetuar la superioritat de l'home sobre la dona, la violència del qual es veu greument incrementada pel capitalisme, un sistema capaç de mercantilitzar tots els àmbits de la vida de les persones i, molt especialment, els cossos de les dones a través de la publicitat, de la tracta i de l'explotació sexual, així com de la maternitat subrogada. Cal combatre la violència simbòlica, estructural, sovint invisibilitzada, que sosté totes les altres violències, sense per això deixar de lluitar contra la seva manifestació més evident i dramàtica com és el maltractament, emocional i físic, massa sovint fins a la mort.

En l'esfera de la **participació política**, cal una democràcia real, amb ciutadans i ciutadanes ben organitzats en assemblees ciutadanes i organitzacions socials enfocades a àmbits específics on el treball en xarxa entre diferents plataformes i organitzacions socials esdevingui essencial. Les persones han de constatar que son capaces de participar i d'incidir en la vida política. Per això es fa necessari **crear espais de debat i de participació pública**, és a dir, implicar la ciutadania en allò comú mitjançant un procés d'empoderament.

Aterrant a ca nostra, i segons l'informe del Consell Econòmic i Social de les Illes Balears de 2022 entre d'altres, el creixement del sector de la construcció i dels serveis com a "motors" econòmics ha estat quasi totalment relacionat amb el turisme, sectors que utilitzen i depenen bàsicament del territori i dels recursos naturals. Així, la urbanització i la construcció han assolit xifres rècords des de 2012, mentre, per exemple, el parc d'habitatge públic s'ha reduït significativament.

Així també, el balanç hídric és clarament negatiu, la qualitat de l'aigua de les platges ha empitjorat, s'han produït més emissions d'efecte hivernacle i s'ha

generat una major producció de residus. Per un altre costat, **la creació d'ocupació ha anat en paral·lel amb la seva precarització**, amb salaris baixos i pèrdua de poder adquisitiu de la població assalariada, especialment de les dones.

Les Illes, i en concret, Mallorca, no es poden vendre a l'especulació immobiliària i turística. Tenim el dret a viure bé a casa nostra, tenim el dret a treballar dignament i el deure d'utilitzar els recursos d'aquesta terra d'una manera responsable i respectuosa amb els seus límits.

Hi ha moltes altres possibilitats de **generar feina diversificant l'economia**, dedicant la mà d'obra provinent d'un sector turístic sobredimensionat a la cura de les persones, i les seves necessitats bàsiques, a la millora de l'habitabilitat dels nuclis urbans, a la cura del territori, del medi ambient, de la mar, de la nostra flora i fauna, etc. etc.

PER TOT PLEGAT, ATTAC-Mallorca incorpora en aquest Manifest les aportacions de les prop de 100 persones que han participat durant uns cinc mesos en el Curs-Taller "Un altre món i una altra vida encara són possibles", persones vingudes des de diversos àmbits de la societat civil de Mallorca, del món cooperatiu, sindical, polític, de la cultura, de la ciència i de l'ensenyament, així com a títol individual, i molt especialment les aportacions dels i les ponents : Yayo Herrero, Ricard Bellera, Eduardo Garzón, Carlos Sanchez Mato, David Fernandez, Neus Tur, Carlos Taibo, Ivan Murray i Margalida Ramis. I tenint en compte tot això,

PROPOSEM al Govern i a les institucions polítiques de la nostra Comunitat, als partits polítics, sindicats i organitzacions cíviqes, que incorporin en els seus programes i agendes de treball per aquests pròxims anys les següents orientacions polítiques, prioritats de govern i mesures concretes, per a una transició econòmica, social i ecològica que posi al centre la vida i la persona:

1.- Repartir el Treball mitjançant la **reducció de la jornada laboral** i recuperant l'antic eslògan "treballar menys per treballar tothom". La jornada laboral de 30 hores/setmana hauria de ser una realitat ja. Una jornada diària de 6 hores permetria disposar de més temps per a la cura dels altres, per a l'oci, per a la formació i per a les relacions interpersonals, en definitiva, per gaudir més del nostre temps i de la vida.

2.- El.laborar una proposta de Treball Garantit en la qual l'Estat és el que contracta com a últim recurs, bàsicament en **activitats del tercer sector i d'inserció de persones vulnerables**, en cura del territori, del medi ambient i de les persones, especialment de la tercera edat, en activitats d'oci i cultura, etc.

3.- Fomentar l'Economia Social i Solidària en la contractació pública d'indústries i d'empreses per promoure el seu desenvolupament acompanyant el món cooperatiu des del seu inici.

4.- Diversificar la nostra economia impulsant el sector primari i altres sectors productius eco-socials, tot transitant cap a la **sobirania alimentària**. Promoure una bona gestió agroecològica i forestal, desenvolupant una agroramaderia sostenible, ambientalment regenerativa i socialment responsable.

5.- Prioritzar polítiques de rehabilitació d'edificacions en nuclis urbans front a la construcció d'obra nova.

6.- Impulsar la creació d'una Banca Pública forta i amb recursos que ajudi a la realització d'aquesta nova estructura empresarial i de serveis i a aquest nou enfocament econòmic i social.

7.- Potenciar la descentralització i l'autoconsum energètic, reduint l'excés de consum i avançant cap a la **sobirania energètica**. Cal impulsar la **creació d'una empresa pública de generació i distribució d'energia amb renovables**, evitant la pèrdua de sòl agrari productiu i implantant sistemes d'energia solar en totes les cobertes, començant pels edificis i infraestructures públiques.

8.- Limitar el nombre de places turístiques, i urbanístiques regulant i limitant l'accés a l'illa per via marítima i aèria així com l'afluència de vehicles de motor.

S'ha d'avaluar la capacitat de càrrega del nostre territori i respectar-ne els seus límits.

9.- Prioritzar els sistemes de mobilitat basats en el transport públic que promoguin **el transport col·lectiu** a nivell urbà i interurbà així com millorar la gestió de l'espai urbà, tant per a bicicletes com a per vianants, reduint el parc de vehicles privats.

10.- Recuperar i retenir la gestió pública de l'aigua, limitant 'lús d'agropesticides que contaminen els aqüífers i promoure alhora una cultura de l'aigua orientada al seu ús responsable.

11.- Fomentar la reducció de residus en origen i la seva reutilització impulsant el **desenvolupament d'una indústria local del reciclatge**.

12.- Recuperar la Sanitat Pública universal, gratuïta i de qualitat, acabant amb la privatització dels recursos. Amb participació real de la població i transparència en la gestió (l·listes d'espera, concerts i despeses) així com desmedicalització de la societat.

Restaurar el Model d'Atenció Primària basat en la Salut Comunitària, participació social i coordinació amb institucions locals per a actuar sobre els determinants de la salut: l'Atenció Integral promoció, prevenció i rehabilitació.

Ampliar els equips amb noves categories professionals: salut mental, fisioteràpia, alteracions del llenguatge, atenció precoç i buco-dental.

Millorar l'Atenció especialitzada i Hospitalària, assegurant una gestió sanitària eficaç, potenciant la dedicació exclusiva i revertint les privatitzacions i externalitzacions. **Salut Mental** amb pressupostos específics i recursos habitacionals.

13.- Reactivar una vertadera Educació Pública acabant amb els concerts educatius amb centres de titularitat privada . Cal una Educació Pública **basada en valors de participació, cooperació, justícia social i esperit crític** impedit que la bretxa digital sigui un factor de desigualtat social.

14.- Garantir el Dret a l'habitatge establint un sostre de preu de lloguer per a zones urbanes d'emergència residencial i augmentant el parc immobiliari públic destinat a lloguer social com a habitatge de protecció oficial, així com alternatives d'habitatge per a les persones sense sostre que ho desitgin. Fomentar el

desenvolupament de projectes cooperatius d'habitatge en cessió d'ús amb serveis específics quan es tracti de projectes per a persones grans.

15.- Potenciar els Serveis Socials i l'Atenció Socio sanitària per tal de reduir les esperes, incrementant els Serveis d'Atenció Integral a Domicili com a possible alternativa a les residències amb un augment del nombre d'equips de professionals que realitzen les valoracions i que, alhora, puguin fer un seguiment de les ajudes econòmiques que s'atorguen amb un itinerari d'inserció.

16.- Assegurar la compatibilitat i la complementaritat de l'Ingrés Mínim Vital amb una Renda Mínima Garantida per als col·lectius més vulnerables que permeti superar el llindar de la pobresa i la cobertura efectiva de les necessitats bàsiques.

17.- Regularitzar totes les persones extracomunitàries que resideixen a les Illes.

18.- Fomentar Assemblees Ciutadanes Sectorials per a la presa de decisions col·lectives, exigint el compliment del compromís assolit per les institucions de govern de la nostra Comunitat de prendre com a vinculants les propostes aprovades a l'Assemblea Ciutadana pel Clima de Mallorca amb un mínim del 90% de vots favorables.

19.- Recuperar els barris com a eix de la vida comunitària a través de la potenciació dels Casals, proposant activitats culturals a peu de carrer i oferint temps i espai per als contactes entre les persones.

Davant la urgència d'un canvi de model econòmic i social que garanteixi un futur al nostre planeta i una vida digna per a tothom i per a les generacions futures, emplacem les institucions públiques i als partits polítics a recollir aquestes orientacions i demandes concretes, tot incorporant-les a la seva actuació política.

Palma, Abril de 2023